

Een goede raad

Gezellig, die feestdagen weer! Met z'n allen in de zit-hoek geperst, in afwachting van het wildgebrad, de kinderen verveeld voor de tv, Bing Crosby op de achtergrond („and children listen to hear sleigh bells in the snow”). En zijn opa en oma ook op bezoek - alievier, of zijn ze toch maar niet allemaal tegelijk gekomen vanwege betreurde gezamenlijke ervaringen?

Zelf bewaar ik goede herinneringen aan de logeerpartijen van mijn ouders, al voelden we ook altijd wel enige uitputting aan het einde ervan. Hoe verging het beroemde anderen? Ik heb er de dagboeknotities van enkele befaamde schrijvers op nagekeken en kwam tot de conclusie dat Kerstmis, naast vrede, ook oorlog op aarde kan betekenen.

Zo stelt Louis Paul Boon op 25 december 1959 in zijn dagelijkse 'boontje' in het dagblad *Vooruit* vast: „En van oneerlijkheid gesproken, in die ene week van Kerstmis naar Nieuwjaar wordt meer gestolen, vermoord en in brand gestoken dan in de 51 weken van Nieuwjaar naar Kerstmis.”

Daarbij moet worden aangetekend dat deze bittere opwelling bij hem ontstond toen hij rondlopend in zijn 'halfvervroren tuin' ontdekte dat iemand er een spar had uitgehakt.

„Dat kon toch niet het werk der spreuwen zijn, want naar mijn weten werd er nog nooit ene gezien met een bijl in de poten. [...] 'Stel u voor', zei ik tot mijn vrouw, 'dat van de vijf sparren in de tuin er nu ene staat uitgehakt.' 'Dan staat hij er niet meer', wees ze mij terecht, alsof het juiste taalgebruik meer belang had dan de diefstal.”

Kerstmis kan een mens ook hinderlijk op zichzelf terugwerpen, zoals de Amerikaanse schrijfster Sylvia Plath, inmiddels getrouwd met de Engelse dichter Ted Hughes, ervoer.

Zij schrijft op vrijdagochtend 26 december 1958: „Een koude tweedekerstdagochtend. Kerstmis was goed. Omdat, zoals Ted zegt, ik vrolijk was. Ik speelde, plaagde, ontving moeder hartelijk. Ik mag haar dan haten, maar dat is het niet alleen. Ik heb ook medelijden met haar en houd van haar. Tenslotte is ze mijn moeder, zoals het cliché luidt. 'Ze kan zich niet opdringen tenzij jij toelaat dat ze zich opdringt.' Dus mijn haat en angst komen voort uit mijn eigen onzekerheid. En die is? En wat moet ik er tegen doen?”

Niet te lang laten logeren, die moeder, lijkt mij. Franz Kafka zou dat roerend met me eens zijn geweest. Hij heeft kennelijk net zijn door hem gevreesde vader op bezoek gehad als hij op 26 december 1911 schrijft: „Wat zou ik er graag naar luisteren als hij ononderbroken over zijn jeugd en zijn ouders zou vertellen, maar dat allemaal op een blufferige en ruzieachtige toon aan te horen, is een kwelling. Voortdurend weer slaat hij zijn handen tegen elkaar: 'Wie weet dat tegenwoordig? Wat weten de kinderen? Zoiets is niemand overkomen! Begrijpt één kind dat tegenwoordig?'” Kafka was met de feestdagen liever alleen. Een jaar eerder schreef hij op Tweede Kerstdag: „Tweeënhalve dag was ik - zij het niet volmaakt - alleen, en ik ben al, zo niet veranderd, toch op weg. Mijn innerlijk ontspant zich (voorlopig maar oppervlakkig) en is bereid te bevrijden wat dieper ligt. Er begint zich een lichte orde in mijn innerlijk te openbaren en er is niets dat ik meer nodig heb, want wanorde bij kleine talenten is het allerergste.” Het lijkt mij een goede raad voor de feestdagen en misschien wel voor het hele leven: ontspan het innerlijk.

FRITS ABRAHAMS

Materialen voor zijn model van Circus Sarrasani verzamelde Bob (Andreas) Schelfhout vooral in huis.

FOTO'S SIMONIS & BUUNK

Jaren vol geknutsel na een bezoekje aan Circus Sarrasani

Door Joke Beeckmans

Het is tien uur 's ochtends. Tijd voor de probe, de generale repetitie in het circus. In de piste oefent circusdirecteur Hans Stosch zijn leeuwenact.

Buiten de tent staan olifanten klaar voor een komisch nummer. Op een van de groen-witte woonwagens zit een ontsnapte baviaan.

Het legendarische Circus Sarrasani is weer in Nederland neergestreken, op schaal. In het kader van het Nationaal Circusjaar staat in het Fischerhuis van kunsthandel Simonis & Buunk in Ede momenteel een tot in detail uitgewerkte miniatuur. Het model van 2,5 bij 2,5 meter is het levenswerk van de Nederlandse circusartiest Bob (Andreas) Schelfhout (1916-1999), die na een bezoek in 1931 in de ban raakte van Sarrasani. Het handwerk werd na de oorlog gekocht door een Zwitserse orgelbouwer, maar kwam onlangs weer in het bezit van Bobs zoon, Andreas Schelfhout (1939), die er als kind mee gespeeld had.

Bob Schelfhout bouwde levensecht de reistent met vier masten van het circus na, inclusief de bijbehorende oosterse houten façade, wagens en dieren tenten. Op zijn hoogtepunt telde Sarrasani volgens Bobs zoon zo'n vierhonderd dieren, waarvan de wilde exemplaren door de circusdirecteur zelf in Afrika werden gevangen. In de *exotentent* zijn nu onder meer giraffes en dromedarissen te zien. Ook beroemde artiesten maken hun op-

Miniatuur

Bob Schelfhout raakte in 1931 in de ban van Sarrasani en bouwde een 15 jaar lang aan een miniatuur van het circus.

wachting. Zo oefent in het *chapiteau* Denise Cancel haar koorddansact, zonder vangnet. Een gewoonte die haar in 1943 fataal zal worden. In de *wachtent* staat hogeschoolrijder Otto Schumann klaar met vijf paarden. Zichzelf beeldt Schelfhout af met zijn geit Miss Blanche en ezel Joke, waarmee hij als tiener in zijn tuin optrad, voor hij bij Circus Strassburger groot zou worden als berijder en paardendresseur.

Materialen voor zijn model verzamelde Bob vooral in huis. „Voor het tentdoek gebruikte hij de hoes van een matras, voor de wielen dam- en sjoelschijven. Hij zaagde de houten spijltjes uit de wasrekjes van zijn moeder voor de tentmasten”, vertelt Andreas junior. Alleen de ruim honderd figuurtjes en dieren werden gekocht bij een speelgoedwinkel. „Met zijn zakgeld spaarde hij ze bij elkaar, een of twee per week.”

De liefde voor het circus kreeg Bob mee van zijn vader Lodewijk Schelfhout (1881-1943), de modernistische schilder die veel pierrots schilderde. In het Fischerhuis worden enkele van Lodewijks aquarellen getoond. In andere kamers hangt een collectie Hollandse winters van Andreas Schelfhout (1787-1870), de bekende voorvader van Bob. De meeste schilderijen zijn te koop. Net als het circus zelf. „Ik heb niet voldoende plaats om het altijd op te stellen en in kisten heeft niemand er wat aan”, zegt Andreas Schelfhout. „Ik wil dat er mee gespeeld wordt.”

In de ban van Sarrasani. T/m 10 jan. Fischerhuis van Simonis & Buunk, Ede.

Online Pulp Fiction, maar nu onder water gespeeld

Door Herbert Blankesteyn

„Hoe ziet Marsellus Wallace eruit?” De dreiging in de stem van Samuel L. Jackson is onmiskenbaar. „W-wat?” stamelt zijn slachtoffer in doodsangst. Een klassieke scene uit *Pulp Fiction*, maar de entourage is ongebruikelijk. Jacksons afrokapsel deint zachtjes op en neer en er komen bellen uit zijn mond. De tafel die hij opzij gooit, valt niet naar beneden maar zweeft omhoog. We kijken naar een remake die onder water is opgenomen.

De makers zijn Benny en Rafi Fine, op YouTube beter bekend als de Fine Bros. Hun meest succesvolle serie is *Kids react to*, waarin kinderen reageren op virale video's, tech-

nologie van voor hun geboorte en andere wonderlijke zaken.

Underwater is een nieuw idee met een mogelijk grote toekomst. De clips vertonen een geweldig komische combinatie van zorg en achteloosheid: de lipbewegingen zijn synchroon met de oorspronkelijke audio, elke shotwissel wordt gevolgd en de acteurs op de achtergrond kloppen ook met het origineel. Maar overal zie je de tegeltjes van het zwembad. *Underwater Pulp Fiction* is de tweede remake; de eerste was een scène uit *The Hunger Games*. Kijkers mogen suggesties doen voor de volgende. Harry Potter wordt genoemd.

Youtube.com/TheFineBros

IK@NRC.NL

Kaal

Omdat ik al zo'n vijftig jaar langer dan twee meter ben, ken ik alle flauwe en minder flauwe grappen over mijn lengte wel zo'n beetje. Maar soms komt een nieuw pareltje langs. Op een receptie was mijn lieve, maar echt kleine vrouw enthousiast in gesprek met een net zo kleine pensionado. Toen ik ernaartoe liep, zei ze tegen mij: „Dit is Michiel, die ken ik nog van vroeger.”

Waarop ik antwoordde: „Hallo, ik ben Jan.” Michiels reactie: „Dag Jan. Word ik al kaal?”

Jan Klingen

U kunt zelf een ikje inzenden via nrc.nl/ik